

Forfatter: Steffens, Henrich

Titel: Udrag fra Indledning til filosofiske Forelæsninger af Henrich Steffens

Citation: Steffens, Henrich: "Indledning til filosofiske Forelæsninger", i Steffens, Henrich: *Indledning til filosofiske Forelæsninger*, udg. af Johnny Kondrup ; Flemming Lundgreen-Nielsen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, C.A. Reitzel, 1996, s. 236. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-steffens01val-shoot-idm140622392294480.pdf> (tilgået 14. maj 2021)

Anvendt udgave: Indledning til filosofiske Forelæsninger

↪ Desværre har Grundtvig ganske misforstået dette Steffens'ske udtryk. I dagbogen for den 20. maj 1804 mener *

* 237 Grundtvig således at finde "den sande Natur-Anskuelse" i en filantropinistisk roman, *Beskrivelse over Landsbyen Bøgelund*, I-II, 1803 (oversat af L. Hase efter original af tyskeren J. F. Schlez). Heri er der dog hverken naturfilosofi i Steffens'sk betydning eller overhovedet naturbeskrivelse og naturfølelse; muligvis bruger Grundtvig ordet om den naturlige opdragelsesmetode, som forfægtes af en person i bogen.²⁸ Den 25. maj samme år identificerer Grundtvig i en dagbogsafhandling om den historiske roman som genre "dyb Natur Anskuelse" med "Hverdags Ting" anbragt i frapperende kombinationer.²⁹ Med andre ord: han har slet ikke forstået Steffens og forsøger derfor på egen hånd at fortolke ordet. I dagbogen den 24. februar 1805 må Grundtvig modstræbende erkende, at "Sjeniet er sig selv en Lov og ey kan dømmes uden af Den som har dybere Naturanskuelse end Han".³⁰ Først i september 1805, i dagbogsafhandlingen om poesiens væsen, går det op for ham, hvad Steffens i foråret 1803 mente med naturanskuelse. Grundtvig tager udgangspunkt i den simple naturanskuelse hos Goethes Werther, da han (ifølge romanens optegnelse af 26. maj 1771) sidder og tegner naturen af uden at bearbejde eller stilisere den. Hvis dette er en scene, som Steffens har gjort opmærksom på, kan det være i den forbindelse, at han har ladet falde en bemærkning om, "at den halvkultiverede skal røres udenfra indad"³¹, altså en opfordring til digterne om objektivitet og plastisk gengivelse af virkeligheden i forkyndelsen af den nyere skoles *** 238 lære. Dette kan, mener Grundtvig, være første skridt på vejen til en dybere naturforståelse, og den vej tager Werthers poesi da også. Det kan være en henvisning til optegnelsen af 12. oktober, hvor Ossian fortrænger Homer i Werthers hjerte. Grundtvigs sluttelige definition af naturanskuelse i dagbogen kommer, også i det sproglige, til at lyde ganske Steffens'sk: "Den rene Naturanskuelse bestaaer da i Evnen til med det indre Øye og Øre at skue Naturens Myther, og høre dens hemmelige Toner, som forraader en høyerer Betydning end den der træder frem for den almindelige Sands."³²